

Handläggare
Malin Torberger
Telefon: 08-508 25 416

Till
Socialnämnden
2018-04-17

Utvecklingsmedel inom våld i nära relationer 2018

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden godkänner förvaltningens förslag på användning av utvecklingsmedlen.

Gillis Hammar
förvaltningschef

Veronica Wolgast
avdelningschef

Sammanfattning

Regeringen har beslutat att ge kommuner och landsting möjligheten att rekquirera medel för att utveckla arbetet mot våld i nära relationer. Stockholms stad rekquirerar 2 934 558 kronor, för användning under perioden 1 januari-31 december 2018. Ytterligare medel kan tillkomma efter 1 juni 2018 då Socialstyrelsen fördelar eventuella kvarstående medel som inte rekvirerats.

Medlen ska enligt anvisningarna användas för att kvalitetsutveckla arbetet mot våld i nära relationer, bland annat avseende stöd till våldsutsatta kvinnor och barn, förebyggande arbete samt insatser till våldsutövare.

Förvaltningen menar att medlen bör användas stadsövergripande för att uppnå en bredd i det kvalitetsutvecklande arbetet. Ett antal behovsområden har identifierats, däribland olika typer av utbildningsåtgärder och aktiviteter som kan uppstå i samband med inrättandet av fyra relationsvårdscentrum i staden under 2018. Det kan också uppstå ytterligare behov under implementeringsarbetet med stadens program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck 2017-2020 (nedan kallat programmet), som ännu inte identifierats. Förvaltningen föreslår att medlen ska kunna användas för aktiviteter inom ramen för programmet eller till närliggande aktiviteter, som uppfyller de krav för användning som Socialstyrelsen har beslutat.

Bakgrund

Regeringen beslutade i januari 2016 att fördela utvecklingsmedel till landets kommuner för att kvalitetsutveckla arbetet mot våld i nära relationer under åren 2016-2018. År 2016 och 2017 har Stockholms stads medel fördelats till stadsdelsnämnderna för att användas på lokal nivå.

Ärendets beredning

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet 11 april 2018. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet den 12 april 2018.

Ärendet

Regeringen har beslutat att Socialstyrelsen ska fördela utvecklingsmedel för att kvalitetsutveckla arbetet mot våld i nära relationer. Stockholms stad fick 2018 rekvirera 2 934 558 kronor (se bilaga 1), att användas under perioden 1 januari-31 december 2018. Eventuellt kan ytterligare medel tillkomma efter 1 juni 2018 då Socialstyrelsen fördelar eventuella kvarstående medel som inte har rekvirerats.

Användning av medlen

I Socialstyrelsens anvisningar för utvecklingsmedlen (se bilaga 2) anges att medlen avser att utveckla och stärka

- socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens långsiktiga, strukturerade och samordnade arbete mot våld i nära relation och stöd till våldsutsatta kvinnor och barn
- alla berörda verksamheters möjligheter att efterleva gällande regelverk, ha tillgång till aktuell kunskap och kunna använda verk samma metoder inom området eller på annat sätt kvalitetsutveckla sitt arbete
- kunskapen om och spridningen av verk samma metoder för att identifiera och ge ändamålsenligt stöd till barn som har utsatts eller riskerar att utsättas för våld
- det universellt och selektivt förebyggande arbetet samt insatser för att nå våldsutövare
- verk samma metoder och insatser anpassade till behoven hos särskilt utsatta grupper såsom unga och äldre kvinnor, våldsutsatta kvinnor med funktionsnedsättning, missbruksproblematik, kvinnor som har utländsk bakgrund

samt flickor och pojkar, kvinnor och män som drabbats av hedersrelaterat våld

- kunskap om och insatser för kvinnor och män som utsätts för våld eller på annat sätt riskerar att fara illa i samband med prostitution och människohandel för sexuella ändamål.

För kommuner anges dessutom särskilt att:

- Medlen ska bidra till att utveckla det systematiska och långsiktiga kvalitetsarbetet inom området och avser i första hand insatser som underlättar efterlevnaden av gällande regler och införlivande av annat normerande arbete från nationell nivå.
- Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om våld i nära relationer (SOSFS 2014:4) ska tjäna som utgångspunkt för arbetet tillsammans med tillsynsresultat och annan kunskap om brister och behov som har identifierats på lokal nivå.
- Medlen ska också sprida effektiva metoder inom området våld i nära relationer och i arbetet med våldsutsatta kvinnor och barn.

Tidsperiod för användning av medlen

Medlen kan användas t o m 31 december 2018. De kan även användas retroaktivt för verksamhet fr o m 1 januari 2018.

Åtterrapporing och ev. återbetalning

Stockholms stad ska senast den 31 mars 2019 redovisa till Socialstyrelsen hur medlen har använts. Socialstyrelsen kommer att följa upp hur medlen har använts och vilka resultat som har uppnåtts.

Om hela bidraget inte har använts vid 2018 års slut ska återstoden återbetalas till Socialstyrelsen, senast vid den tidpunkt som Socialstyrelsen meddelar. Detsamma gäller om medlen inte har använts i enlighet med målen för statsbidraget.

Jämställdhetsanalys

Frågan om våld i nära relationer är en mycket viktig jämställdhetsfråga och att mäns våld mot kvinnor ska upphöra är också ett av regeringens jämställdhetspolitiska mål. Både män och kvinnor utsätts för våld i nära relationer men kvinnor utsätts för grövre och mer systematiskt våld och löper också väsentligt högre risk att utsättas för dödligt våld av en närstående. Utvecklingsmedel för att utveckla arbetet mot våld i nära relationer innebär ökade

möjligheter att stärka jämställdheten genom att bidra till att minska våldet och dess konsekvenser. Både arbetet som riktar sig till våldsutsatta och till dem som utövar våldet behöver utvecklas och förvaltningens förslag nedan är olika typer av insatser riktat till båda målgrupperna.

Förvaltningens synpunkter och förslag

I januari 2017 antogs Stockholms stads program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck 2017-2020 av kommunfullmäktige och programmet håller nu på att implementeras. Socialnämnden har huvudansvaret för implementeringen.

Programmet omfattar alla nämnder och bolag i staden och förvaltningen anser därför att de statliga utvecklingsmedlen bör användas stadsövergripande, helt eller delvis till aktiviteter inom ramen för programmet. Under de två föregående åren har medlen fördelats till stadsdelsnämnderna och möjliggjort lokala satsningar. Socialförvaltningen anser dock att de under 2018 bör användas bredare i staden. För att arbetet mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck ska bli kvalitativt i sina olika delar krävs både lokala satsningar anpassade efter specifika behov i en viss stadsdel och breda, övergripande satsningar som omfattar många medarbetare och/eller verksamheter. Arbetet mot våld behöver ske på många arenor samtidigt exempelvis inom skolan, förskolan, socialtjänsten, äldreomsorgen och kulturverksamheterna. Detta för att täcka in alltifrån det tidigt förebyggande arbetet som riktar sig till alla barn och ungdomar, till insatser för att ge stöd och skydd och förhindra upprepat våld som riktar sig till dem som utsatts eller utsätter närstående för våld.

Förvaltningen har identifierat ett antal behovsområden som skulle kunna finansieras med utvecklingsmedlen. De behöver diskuteras närmare inom förvaltningen och prioriteras, det kan också under implementeringsarbetet uppkomma ytterligare aktiviteter inom ramen för programmet som är relevanta att genomföra. I nuläget har följande behovsområden identifierats:

- Kompetensutveckling avseende våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. Omfattar ett stort antal medarbetare i verksamheter inom ett flertal nämnder.
- Utbildning i att använda instrument för att göra riskbedömningar i ärenden som rör våld i nära relationer eller hedersrelaterat våld och förtryck. Gäller framförallt socialtjänsten.

- Utbildning i normkritik, då det våldsförebyggande arbetet ska utgå från ett normkritiskt förhållningssätt enligt stadens program mot våld. Omfattar alla nämnder och bolag.
- Utbildning om sekundär traumatisering, vilket är ett begrepp som beskriver hur professionella som dagligen kommer i kontakt med traumatiserade människor och lyssnar på tunga berättelser, kan påverkas negativt i sin egen fysiska och psykiska hälsa, vilket behöver motverkas. Omfattar framförallt socialtjänstens myndighetsutövning och utförare som möter våldsutsatta och våldsutövare. Syftet är att motverka sekundär traumatisering, sjukskrivningar och att professionella lämnar yrket.
- Under 2018 ska fyra relationsvårdscentrum inrättas i staden vilket kan innebära behov av exempelvis utbildning för att säkerställa kvaliteten och likställigheten i verksamheterna, eller för att socialtjänsten ska öka sin kompetens att motivera våldsutövare att ta kontakt med och söka stöd hos de nya centren.
- Utbildning i Kognitiv behandling vid barnmisshandel (KIBB), en metod i arbetet med barn som har varit utsatta för våld hemma.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden beslutar att utvecklingsmedlen får användas för aktiviteter inom ramen för programmet eller till programmet närliggande aktiviteter, som uppfyller de villkor som Socialstyrelsen har ställt upp för användningen av medlen.

Bilagor

1. Fördelningsnyckel 2018
2. Socialstyrelsens anvisningar för rekvisering av medel för 2018 för att kvalitetsutveckla arbetet mot våld i nära relationer och stöd till våldsutsatta kvinnor och barn m.m.